

З метою ефективного стратегічного управління підприємства зацікавлені в розробці фінансової стратегії, яка є генеральним планом дій щодо збалансованого формування та використання їх фінансових ресурсів, що, в свою чергу, забезпечує фінансову стабільність і сталий розвиток. Узагальнення досліджень науковців щодо стратегічного управління фінансовими ресурсами дозволило запропонувати систему принципів формування фінансової стратегії сталого розвитку підприємства (рис. 1).

Інформаційні джерела:

1. Розумович Н.Ф. Розробка фінансової стратегії у забезпеченні конкурентних переваг підприємства. Дис. на здоб. наук. ступ. канд. екон. наук. – Хмельницький, 2016. URL: <http://www.khnu.km.ua/root/res/2-21-34-10.pdf>
2. Ставерська Т.О., Наконечний О.В. Концептуальні основи фінансової стратегії сталого розвитку підприємства. *Актуальні наукові дослідження в сучасному світі*. 2017. Вып. 12(32), Ч. 4. С. 156-161

УДК 336.71

ВПЛИВ ОПЕРАЦІЙНОГО РИЗИКУ НА ФІНАНСОВУ СТАБІЛЬНІСТЬ БАНКІВСЬКОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ

Жежерун Ю.В., канд. екон. наук, доц., докторант
Львівський національний університет ім. Івана Франка

Повномасштабна війна росії проти України призвела до глибокої кризи, активізувавши нові та посиливши вже існуючі ризики/загрози для банківського сектору. Значний негативний вплив ці події мали на операційну діяльність банків. Тому важливого значення набуває дослідження впливу операційного ризику на фінансову стабільність банківського сектору України з метою її забезпечення. Виявлення та оцінювання операційного ризику передбачає застосування конкретних інструментів (наведених на рис. 1), здійснюється з урахуванням взаємозв'язку та взаємовпливу з іншими ризиками банку.

З 2021 року банки на 01.01 наступного року розраховують мінімальний розмір операційного ризику відповідно до вимог Положення про порядок визначення банками України мінімального розміру операційного ризику [2]. Станом на 01.01.2022 року мінімальний розмір операційного ризику банківського сектору становив 12700 млн грн., в т. ч. АТ КБ «ПриватБанк» – 4125,4 млн грн.,

Рисунок 1 – Інструменти виявлення та оцінювання операційного ризику

Джерело: складено за даними [1]

АТ «Ощадбанк» – 1189 млн грн. Мінімальний розмір операційного ризику має вплив на обов’язкові економічні нормативи, оскільки віднімається з капіталу банків при розрахунку нормативів Н2 і Н3 (коефіцієнт 0,5 з 31.12.2021 року та 1 з 30.12.2022 року). Тобто операційний ризик поглинається за рахунок капіталу, що послаблює фінансову стабільність банківського сектору.

У 2022 році військова агресія росії завдала значних втрат вітчизняним банкам, які пов’язані із порушенням технологічних процесів, пошкодженням та знищенням основних засобів, пограбуванням відділень на тимчасово окупованих територіях, переборами в роботі інформаційних систем в результаті кібератак та ін. На тимчасово окупованих територіях залишаються сотні відділень та інше майно банків. Так, загальний розмір втрат від операційного ризику насьогодні оцінюється більш ніж 6600 млн грн. Слід зауважити, що дана сума коливається, оскільки війна триває, негативний ефект лише накопичується. Подальше руйнування енергетичної інфраструктури є найбільшою загрозою для операційної діяльності та унеможливує її ведення установами банків. Крім того, деякі банки врахували лише матеріальні збитки від фізичного знищення активів, інші – також недоотримані доходи та додаткові витрати.

Банки продовжують здійснювати свою діяльність в тих регіонах, де це безпечно. В березні 2022 року налічувалось близько 60%, а в жовтні – 85% функціонуючих структурних підрозділів 68 платоспроможних банків. Лише за перші III квартали 2022 року кількість відділень банків скоротилась на 18%.

З метою стабілізації функціонування банківського сектору Національним банком України на період дії воєнного стану спрощено низку вимог до операційної діяльності, зокрема:

- дозволено здійснювати обробку особистих даних та розрахунків клієнтів через хмарні сервіси США, Європи та Канади;
- підвищено ліміт за спрощеними процедурами віддаленої верифікації з 40 тис. грн до 400 тис. грн. на місяць;

– призупинено проведення виїзних перевірок з фінансового моніторингу.

Ескалація військової агресії несе в собі значні загрози для фінансової стабільності, оскільки економіка країни в цілому та банківського сектору зокрема працюють на виснаження. Повномасштабна війна росії проти України матиме довгострокові негативні наслідки для фінансового сектору. Прогнозується подальше зростання збитків через тривалий ефект від реалізації окремих операційних ризиків, що матиме негативний вплив на фінансову стабільність банківського сектору України.

Інформаційні джерела:

1. Положення про організацію системи управління ризиками в банках України та банківських групах: Постанова Правління Національного банку України № 6411.06.2018 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0064500-18#n16>.

2. Положення про порядок визначення банками України мінімального розміру операційного ризику: Постанова Правління Національного банку України № 156 від 24.12.2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0156500-19#Text>.

УДК 339.13.021:004(477)

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ КРИПТОВАЛЮТ НА РИНКУ ВІРТУАЛЬНИХ АКТИВІВ УКРАЇНИ

Іванюта М.О., асп.

Науковий керівник – канд. екон. наук, доц. **О.П. Близнюк**
Державний біотехнологічний університет

Криптовалюта (від англ. Cryptocurrency) – різновид цифрової валюти, емісія та облік якої виконується децентралізованою платіжною системою повністю в автоматичному режимі, без можливості внутрішнього або зовнішнього адміністрування. Принциповою особливістю криптовалют є збереження інформації у блокчейні, де використовується асиметричне шифрування. Кожна криптовалюта побудована за технологією блокчейн – безперервний ланцюг з блоків, який містить інформацію. Криптовалюти не мають центрального органу управління, усі операції перевіряються мережею учасників. У криптовалютах немає примусового повернення платежів, бо немає адміністрування, кошти не можуть бути примусово заморожені або вилучені без доступу до приватного ключа власника.